

Bruksela, 19 grudnia 2023 r.
(OR. en)

16273/23

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0443 (NLE)

ENER 669
ENV 1436
COMPET 1214
TRANS 562
CONSOM 455
IND 659
ECOFIN 1323
FISC 282

AKTY USTAWODAWCZE I INNE INSTRUMENTY

Dotyczy: ROZPORZĄDZENIE RADY w sprawie zmiany rozporządzenia
(UE) 2022/2578 w odniesieniu do wydłużenia okresu jego stosowania

ROZPORZĄDZENIE RADY (UE) 2023/...

z dnia ...

**w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2022/2578
w odniesieniu do wydłużenia okresu jego stosowania**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 122 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzeniem Rady (UE) 2022/2578¹ utworzono tymczasowy mechanizm korekty rynku dla zleceń składanych w celu obrotu instrumentami pochodnymi powiązаныmi z wirtualnymi punktami obrotu w Unii z terminem wykonania od następnego miesiąca do następnego roku. Mechanizm korekty rynku ma zatem zastosowanie do każdego towarowego instrumentu pochodnego będącego przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, którego instrumentem bazowym jest transakcja dotycząca gazu w dowolnym wirtualnym punkcie obrotu w Unii.
- (2) Mechanizm korekty rynku ma być uruchamiany w przypadku wystąpienia zdarzenia uruchamiającego mechanizm korekty rynku, tj. gdy cena rozliczeniowa instrumentu pochodnego TTF o najbliższym miesięcznym terminie wygaśnięcia, opublikowana przez ICE Endex B.V. (Niderlandy), przekracza 180 EUR/MWh i jest o 35 EUR/MWh wyższa od ceny referencyjnej przez trzy dni robocze. W rozporządzeniu (UE) 2022/2578 ustanowiono dynamiczny limit cenowy, zgodnie z którym, w przypadku wystąpienia zdarzenia uruchamiającego mechanizm korekty rynku, operatorzy rynku nie mogą przyjmować, a uczestnicy rynku nie mogą składać zleceń na instrumenty pochodne o cenach o 35 EUR/MWh powyżej ceny referencyjnej opublikowanej przez Agencję Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) poprzedniego dnia.

¹ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/2578 z dnia 22 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia mechanizmu korekty rynku w celu ochrony obywateli Unii i gospodarki przed nadmiernie wysokimi cenami (Dz.U. L 335 z 29.12.2022, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2578/oj>).

- (3) W swoich sprawozdaniach z oceny skutków opublikowanych w dniu 1 marca 2023 r. zgodnie z art. 8 rozporządzenia (UE) 2022/2578 Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) i ACER przeanalizowały szereg wskaźników służących do oceny wpływu mechanizmu korekty rynku od czasu jego wejścia w życie. ESMA i ACER stwierdziły, że mechanizm korekty rynku nie został aktywowany i do czasu opublikowania ich odpowiednich sprawozdań nie wystąpiły negatywne skutki dla bezpieczeństwa dostaw, wewnątrzunijnych przepływów gazu ani dla stabilności finansowej.
- (4) Opierając się na wskaźnikach przeanalizowanych przez ESMA i ACER w swoich sprawozdaniach z dnia 1 marca 2023 r., Komisja rozszerzyła analizę, aby ocenić rozwój sytuacji na rynku po okresie analizowanym w tych sprawozdaniach. Od czasu wejścia w życie rozporządzenia (UE) 2022/2578 nie stwierdzono negatywnych skutków i nigdy nie uruchomiono mechanizmu korekty rynku.
- (5) Utrzymują się jednak poważne trudności w zapewnianiu bezpieczeństwa dostaw energii dla Unii. Sytuacja na światowym rynku gazu pozostaje bardzo napięta. Ceny gazu są nadal znacznie wyższe niż przed rozpoczęciem kryzysu w Europie w następstwie użycia przez Rosję dostępu do energii jako broni oraz rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, co ma nieunikniony wpływ na siłę nabywczą obywateli Unii i konkurencyjność unijnych przedsiębiorstw.

- (6) Zmienność rynku gazu jest również konsekwencją napiętego rynku związanego z zagrożeniami geopolitycznymi i stanowi dodatkowe zagrożenie dla gospodarki Unii. Przypadki znacznej zmienności cen z lata i wczesnej jesieni 2023 r., kiedy to ceny wzrosły o ponad 50 % w ciągu kilku tygodni, pokazują, że rynki są nadal niestabilne i podatne na nawet stosunkowo niewielkie wstrząsy w zakresie popytu i podaży, czego potwierdzeniem są zmiany cen po niedawnych wydarzeniach, takich jak strajk w australijskich instalacjach LNG, czy też zakłócenie funkcjonowania gazociągu Balticconnector. Trwający kryzys na Bliskim Wschodzie stanowi dodatkowe znaczące ryzyko geopolityczne, które może mieć wpływ na ceny i dostawy gazu.
- (7) Sytuacja na światowych rynkach gazu pozostaje bardzo napięta i należy się spodziewać, że jeszcze przez pewien czas taka pozostanie. W ciągu ostatnich dwóch lat globalna podaż LNG wzrosła jedynie nieznacznie ze względu na ograniczone zwiększenie zdolności skraplania, przestoje w głównych instalacjach eksportowych i malejące dostawy gazu zasilającego w instalacjach LNG. Nowe znaczne zdolności skraplania LNG mają zacząć działać dopiero w 2025 r. W związku z tym oczekuje się, że w najbliższej przyszłości równowaga rynkowa pozostanie niepewna.

- (8) Ponadto ze względu na znaczny spadek importu rosyjskiego gazu rurociągowego na przestrzeni ostatniego roku dostępność dostaw gazu do Unii jest znacznie niższa w porównaniu z sytuacją sprzed kryzysu. Obecny poziom importu gazu rurociągowego pozwala się spodziewać, że w 2023 r. Unia otrzyma około 20 mld m³ rosyjskiego gazu, czyli o około 110 mld m³ mniej niż w 2021 r. W związku z tym nadal istnieje poważne ryzyko wystąpienia krótkoterminowych niedoborów gazu w Unii. Wobec obecnej trudnej sytuacji na rynku ceny mogą ponownie gwałtownie wzrosnąć w związku z nieprzewidywalnymi wydarzeniami i nagłymi wstrząsami, takimi jak: odbicie popytu na LNG w Azji, które mogłoby zmniejszyć dostępność gazu na światowym rynku gazu; ekstremalne warunki pogodowe mogące mieć wpływ na magazynowanie energii wody oraz produkcję energii jądrowej, co może wymagać większego wykorzystania wytwarzania energii elektrycznej w elektrowniach gazowych; oraz dalsze możliwe zakłócenia w dostawach gazu, w tym całkowite wstrzymanie importu gazu z Rosji i dodatkowe zakłócenia w funkcjonowaniu infrastruktury krytycznej takie jak akty sabotażu wobec gazociągu Nord Stream 1 we wrześniu 2022 r. lub zakłócenie działania gazociągu Balticconnector w październiku 2023 r.
- (9) Utrzymujące się poważne trudności narażają całą Unię na ryzyko niedoboru energii i jej wysokie ceny. Poziom cen gazu może mieć negatywny wpływ na sytuację gospodarczą Unii, konkurencyjność przemysłu i siłę nabywczą jej obywateli.

- (10) W tych warunkach, zwłaszcza w sytuacji szeregu zagrożeń geopolitycznych mających potencjalny wpływ na ceny gazu, obawa przed niedoborem gazu może wywołać znaczące reakcje, które mogą mieć poważne konsekwencje dla cen gazu. Z uwagi na obecną napiętą równowagę między podażą a popytem, nawet umiarkowane zakłócenie dostaw gazu mogłoby mieć dramatyczny wpływ na ceny gazu i spowodować poważne i trwałe szkody dla gospodarki i obywateli Unii.
- (11) W szczytowym momencie kryzysu Unia zareagowała w sposób zdecydowany i skoordynowany, aby chronić swoich obywateli i gospodarkę przed nadmiernie wysokimi cenami oraz zapewnić transgraniczny przepływ gazu do wszystkich potrzebujących konsumentów, w tym w przypadku niedoborów gazu. Do poprawy sytuacji przyczyniła się reakcja Unii zgodnie z planem REPowerEU, zapowiedzianym przez Komisję w komunikacie z dnia 18 maja 2022 r., oraz późniejsze inicjatywy, w tym środki określone w rozporządzeniu (UE) 2022/2578. W przypadku zaprzestania stosowania tych środków powstałoby ryzyko zmiany stabilnej, choć niepewnej sytuacji, jaką Unia osiągnęła i pogorszenia odporności na prawdopodobne przyszłe oraz nagłe szoki.

- (12) Ponieważ Unia jest jednolitym rynkiem, a TTF w Niderlandach jest powszechnie postrzegany jako „standardowy” punkt odniesienia dla cen na europejskich rynkach gazu, wysokie ceny gazu dla instrumentów pochodnych powiązanych z TTF miałyby poważne konsekwencje we wszystkich państwach członkowskich, choć w różnym stopniu w zależności od państwa członkowskiego. Instrumenty pochodne związane ze wszystkimi innymi wirtualnymi punktami obrotu w Unii również powinny pozostać objęte przedłużeniem okresu stosowania rozporządzenia (UE) 2022/2578, tak aby uniknąć ewentualnych przesunięć obrotu na instrumenty powiązane z innymi wirtualnymi punktami obrotu, co może prowadzić do zakłóceń na unijnych rynkach energii lub rynkach finansowych. Mechanizm korekty rynku umacnia solidarność Unii poprzez unikanie nadmiernie wysokich cen gazu, które mają destabilizujący wpływ nawet w krótkich okresach w wielu państwach członkowskich. Proponowany środek może, w duchu solidarności między państwami członkowskimi, pomóc zapewnić dostawcom gazu ze wszystkich państw członkowskich możliwość zakupu gazu po rozsądnych cenach.
- (13) Biorąc pod uwagę fakt, że rozporządzenie (UE) 2022/2578 przestanie obowiązywać z dniem 31 stycznia 2024 r., przedłużenie jego okresu stosowania stanowi środek nadzwyczajny w duchu solidarności między państwami członkowskimi, w reakcji na utrzymujące się poważne trudności w dostawach energii, które wiążą się z ryzykiem nieuchronnego kryzysu i nadmiernie wysokich cen.
- (14) Ponadto przedłużenie okresu stosowania rozporządzenia (UE) 2022/2578 jest zgodne z planem REPowerEU, którego celem jest ochrona obywateli i gospodarki Unii przed nadmiernymi cenami i niedoborami dostaw energii.

- (15) Niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie z dniem 1 lutego 2024 r., aby zapewnić stałą ochronę przed nadmiernie wysokimi cenami w ciągu całego sezonu zimowego 2023/2024.
- (16) Przedłużenie powinno mieć charakter tymczasowy i powinno obowiązywać do dnia 31 stycznia 2025 r. Jest to konieczne i proporcjonalne ze względu na trwały charakter poważnych trudności i zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw gazu i cen gazu w Unii oraz niepewność obecnej sytuacji.
- (17) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (18) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (UE) 2022/2578,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1
Zmiana w rozporządzeniu (UE) 2022/2578

Art. 12 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia (UE) 2022/2578 otrzymuje brzmienie:

„Niniejsze rozporządzenie stosuje się do dnia 31 stycznia 2025 r.”.

Artykuł 2
Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lutego 2024 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Rady
Przewodniczący / Przewodnicząca
